

E. Lasiuch
2024.08.08

10A
08.08.2024

Hajnówka, dnia 06.08.2024

STAROSTWO POWIATOWE w Hajnówce	
WSPŁYNĘŁO	08-08-2024
	OP.1451.62.2024
L.dz.	zaj.
znak:	OK/15128/2024

Szanowny Pan

Andrzej Skiepmo

Starosta Hajnowski

WNIOSEK O UDZIELENIE INFORMACJI PUBLICZNEJ

Na podstawie art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji RP oraz art. 10 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej wnoszę o udostępnienie następującej informacji publicznej:

1. Proszę o informacje dotyczące zamówionej przez Zarząd Powiatu Hajnowskiego opinii prawnej dotyczącej nauczania języka białoruskiego u Pana Dr. hab. Mateusza Pilicha. Proszę o przesłanie treści złożonego zamówienia, kopii otrzymanej opinii, oraz informację o poniesionych w związku z tym kosztach – proszę o załączenie kopii faktury.
2. Proszę o informację na czy Pan Dr. hab. Mateusz Pilich jest lub był pełnomocnikiem Rady Pedagogicznej II LO z DNJB w Hajnówce. Proszę o informację jaki zakres obejmuje udzielone pełnomocnictwo – proszę o kopię udzielonego pełnomocnictwa. Proszę o podanie całkowitych kosztów udzielonego pełnomocnictwa. – proszę o załączenie faktur. Proszę o podanie informacji w ramach jakiego budżetu pokrywane są koszty pełnomocnictwa?

Powyższe informacje proszę przestać na adres [redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]

Dr hab. Mateusz Pilich
Profesor UW
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytetu Warszawskiego

Warszawa, dnia 10 lutego 2023 r.

50
22.02.2023
119

M. Sierodzie
27.02.2023 r. 114

OPINIA PRAWNA
przygotowana na zamówienie
Powiatu Hajnowskiego

1. Przedmiot i podstawa faktyczna opinii

Zarząd Powiatu Hajnowskiego (dalej powoływanego w opinii jako „Zamawiający”) zwrócił się z prośbą o wyjaśnienie w formie pisemnej zagadnień prawnych dotyczących organizacji nauczania języka białoruskiego jako języka mniejszości narodowej w II Liceum Ogólnokształcącym z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce (w dalszym ciągu powoływanym jako „Szkoła” lub „Liceum”) oraz możliwości złożenia rezygnacji przez ucznia Szkoły z uczęszczania na lekcje języka mniejszości narodowej oraz związanych z tym skutków prawnych.

Stan faktyczny sprawy, na tle której powstała konieczność wydania opinii, jest następujący.

Liceum zostało utworzone w aktualnym kształcie na podstawie uchwały Nr VIII/72/19 Rady Powiatu Hajnowskiego z dnia 31 października 2019 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowego Zespołu Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce w czteroletnie II Liceum Ogólnokształcące z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce.

Obowiązujący Statut Liceum („Statut”) przewiduje, że przyjmowanie uczniów do Szkoły odbywa się w trybie i na warunkach określonych w ustawie Prawo oświatowe oraz regulaminie rekrutacji (§ 4 ust. 3 Statutu). Celem kształcenia i wychowania jest rozwijanie u młodzieży poczucia odpowiedzialności, szacunku do ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, a także podtrzymywanie

[Signature]

i rozwijanie poczucia białoruskiej tożsamości kulturowej i narodowej, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata (§ 5 ust. 3 Statutu). Szkoła zapewnia uczniom warunki umożliwiające podtrzymywanie i rozwijanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej oraz własnej historii i kultury (§ 6 ust. 1 Statutu). W Szkole wszyscy uczniowie objęci są nauczaniem języka białoruskiego jako języka ojczystego mniejszości białoruskiej (§ 6 ust. 2 Statutu). Naukę języka ojczystego mniejszości białoruskiej zalicza się do obowiązkowych zajęć edukacyjnych (§ 6 ust. 5 Statutu). Deklarację wyrażającą wolę nauki języka białoruskiego czy historii i geografii Białorusi składa się razem z dokumentami o przyjęcie do Szkoły (§ 6 ust. 7 Statutu).

W dniu 12 stycznia 2023 r. w Liceum zespół upoważnionych pracowników Podlaskiego Kuratorium Oświaty przeprowadził kontrolę doraźną w zakresie organizacji w szkole nauczania języka mniejszości narodowej. W protokole z tej kontroli znak SPiKU.5533.1.2023 stwierdzono, że nauka języka białoruskiego jest prowadzona w dwóch formach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym¹, tzn. w oddziałach Ia, IIa, IIIa i IVa – przez prowadzenie zajęć w dwóch językach: polskim i mniejszości narodowej (§ 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MEN z 2017 r.), natomiast w pozostałych oddziałach – w formie dodatkowej nauki języka mniejszości narodowej (§ 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia MEN z 2017 r.). Formy oraz liczba godzin zajęć są zgodne z przepisami prawa.

Zastrzeżenia kontrolujących wzbudził obowiązujący w Szkole wzór wniosku dla absolwentów szkół podstawowych do Liceum. Ustalono, że przewiduje on dodatkowe elementy, w postaci deklaracji do oddziału, w którym część zajęć odbywa się dwujęzycznie, a także wniosku rodziców o objęcie ucznia nauką języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej, języka regionalnego lub nauką własnej kultury i historii. Kontrolujący uznali, że wspomniane oświadczenia wykraczają poza zakres treści art. 150 ust. 1 ustawy

¹ Dz. U. poz. 1627 z późn. zm.; dalej „rozporządzenie MEN z 2017 r.”.

z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe², co doprowadziło do sformułowania zaleceń w kierunku zaniechania ich dalszego stosowania w ramach wniosku, który powinien ograniczyć się do zawartości wynikającej z przepisu ustawy. W zaleceniach za konieczne uznano opracowanie wzoru formularza z zastosowaniem wyłącznie art. 150 pr. ośw.

W dalszym ciągu z treści protokołu wynika ustalenie, iż Dyrektor Szkoły nie był w stanie wykazać potwierdzenia poinformowania rodziców uczniów przyjmowanych do szkoły o kwestiach wynikających z § 6 rozporządzenia MEN z 2017 r., obejmujących m.in. warunki i sposób oceniania i klasyfikowania ucznia z zajęć z języka mniejszości lub języka regionalnego oraz nauki własnej historii i kultury, a także wpływ oceny z zajęć z języka mniejszości lub języka regionalnego na promowanie ucznia do klasy programowo wyższej oraz ukończenie szkoły. Obecnie takiego potwierdzenia brak. Zalecono wprowadzenie odpowiednich rozwiązań.

Protokół dalej konstatuje, że w zajęciach organizowanych na podstawie przepisów rozporządzenia MEN z 2017 r. uczestniczą osoby niebędące obywatelami polskimi, a mające obywatelstwo odpowiednio Białorusi oraz Ukrainy. Dla osób takich język białoruski nie jest językiem mniejszości, wobec czego zastosowanie znajduje § 20 ww. rozporządzenia. Organizowanie zajęć w trybie rozporządzenia zdaniem prowadzących kontrolę pracowników Podlaskiego KO powinno zostać ograniczone jedynie do uczniów będących obywatelami polskimi należącymi do białoruskiej mniejszości narodowej.

Wreszcie z treści protokołu wynika zastrzeżenie do aktualnych postanowień Statutu w zakresie, w jakim zobowiązuje on uczniów niewykazujących zainteresowania nauczaniem języka białoruskiego do uczęszczania na te zajęcia. Dyrektorowi Szkoły zalecono opracowanie przepisów § 6 ust. 2 Statutu Liceum z zastosowaniem zasad: powszechnej dostępności do nauki (art. 14 ust. 1 pr. ośw.) oraz dobrowolności nauczania języka (art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³).

Według informacji dostępnych autorowi opinii, Dyrektor Szkoły złożył zastrzeżenia do zaleceń zawartych w protokole w trybie art. 55 ust. 5 pr. ośw.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.; dalej „pr. ośw.”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230; dalej „u.s.o.”.

2. Stan prawny

W celu udzielenia odpowiedzi na poszczególne zagadnienia należy zacząć od zwięzłego przybliżenia treści relewantnych przepisów prawa w zakresie koniecznym do przeprowadzenia dalszej analizy.

Zgodnie z preambułą ustawy – Prawo oświatowe, oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniem zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności.

Artykuł 13 ust. 1 u.s.o. przewiduje spoczywający na szkole i placówce publicznej obowiązek umożliwiania uczniom podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności nauki języka oraz własnej historii i kultury. Na wniosek rodziców nauka, o której mowa, może być prowadzona:

- 1) w osobnych grupach, oddziałach lub szkołach;
- 2) w grupach, oddziałach lub szkołach – z dodatkową nauką języka oraz własnej historii i kultury;
- 3) w międzyszkolnych zespołach nauczania.

Artykuł 13 ust. 3 u.s.o. obejmuje delegację dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, warunków i sposobu wykonywania przez szkoły i placówki zadań, o których mowa w ust. 1 i 2, w szczególności minimalnej liczby uczniów, dla których organizuje się poszczególne formy nauczania wymienione w ust. 2. Stanowi on podstawę wydania i obowiązywania rozporządzenia MEN z 2017 r., które

w § 2 reguluje zasady oraz skutki prawne złożenia wniosku o naukę języka mniejszości lub języka regionalnego i naukę własnej historii i kultury w szkole (jeśli chodzi o język mniejszości lub regionalny – również w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej)⁴. Organizuje ją dyrektor szkoły na wniosek złożony przez rodziców dziecka lub ucznia albo pełnoletniego ucznia w postaci papierowej, zasadniczo w terminie do dnia 20 września (§ 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia MEN z 2017 r.). Wniosek dotyczy całego okresu nauki (§ 2 ust. 4 rozporządzenia MEN z 2017 r.), zaś jego złożenie, w przypadku języka mniejszości, jest równoznaczne z zaliczeniem tych zajęć do obowiązkowych zajęć edukacyjnych ucznia. Rozporządzenie dopuszcza jednak złożenie dyrektorowi przez rodziców (albo przez pełnoletniego ucznia) oświadczenia w formie papierowej o rezygnacji z nauki języka mniejszości, nie później niż do dnia 29 września roku szkolnego, którego dotyczy rezygnacja. Złożenie oświadczenia jest równoznaczne z zaprzestaniem udziału w zajęciach (§ 2 ust. 6 i 7 rozporządzenia MEN z 2017 r.). Wzór wniosku oraz oświadczenia został ustalony w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia.

W § 4 ust. 1 rozporządzenia MEN z 2017 r. uregulowano formy nauki języka mniejszości, do których należy: 1) forma dodatkowej nauki; 2) prowadzenie zajęć edukacyjnych w dwóch językach: języku polskim i języku mniejszości; 3) prowadzenie zajęć edukacyjnych w języku mniejszości⁵.

W § 6 rozporządzenia MEN z 2017 r. obliguje się dyrektora szkoły do informowania rodziców, którzy złożyli wniosek, o: 1) celu prowadzonych zajęć i ich miejscu w tygodniowym rozkładzie zajęć; 2) informacjach odnotowywanych w dokumentacji przebiegu nauczania, na świadectwach szkolnych promocyjnych, świadectwach ukończenia szkoły oraz świadectwach dojrzałości – w przypadku udziału ucznia w zajęciach z języka mniejszości; 3) warunkach i sposobie oceniania i klasyfikowania ucznia z zajęć z języka mniejszości (lub języka regionalnego oraz nauki własnej historii i kultury), a

⁴ Dla uproszczenia, w dalszym ciągu opinii mowa jedynie o nauce języka mniejszości i tylko w szkole (uwaga autora opinii – M. P.).

⁵ Z tym że w myśl § 4 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia, uczniowie szkół ponadpodstawowych korzystający z nauki języka mniejszości w formach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, realizują w języku polskim podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie języka polskiego, historii w części dotyczącej historii Polski i geografii w części dotyczącej geografii Polski

także wpływie oceny z zajęć na promowanie ucznia do klasy programowo wyższej oraz ukończenie szkoły; 4) uprawnieniach i obowiązkach uczniów przystępujących do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego oraz o wymaganiach egzaminacyjnych.

W związku z ostatnio wspomnianą kwestią należy zwrócić uwagę na uregulowania ustawy o systemie oświaty dotyczące konsekwencji uczestniczenia w zajęciach języka mniejszości. Należy do nich w szczególności: 1) ustalenie, że uczeń kończy szkołę ponadpodstawową, jeżeli w wyniku klasyfikacji końcowej otrzymał ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych **oraz zajęć z języka mniejszości narodowej** pozytywne końcowe oceny klasyfikacyjne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 44zb u.s.o. (art. 44q ust. 1 pkt 1 u.s.o.)⁶; 2) wymaganie przeprowadzenia egzaminu maturalnego również z zakresu języka danej mniejszości narodowej – w części ustnej oraz pisemnej – dla absolwentów szkół lub oddziałów z nauczaniem tego języka (art. 44zzd ust. 2 pkt 1 lit. c oraz pkt 2 lit. d u.s.o.).

3. Stanowisko opinii

3.1. *Problem dobrowolności nauki języka mniejszości narodowej a status prawny Liceum*

Prawidłowe udzielenie odpowiedzi na pytania prawne powstające w związku z zaprezentowanym wyżej stanem faktycznym sprawy wymaga w pierwszej kolejności ustosunkowania się do kwestii wartości realizowanych przez obowiązujący porządek prawny, jak również rzeczywistej treści norm wynikających przede wszystkim z uregulowań art. 13 u.s.o. w kontekście rozporządzenia wydanego na podstawie art. 13 ust. 3 u.s.o. Jako wydawane na podstawie ustawy i w celu jej wykonania, rozporządzenie stanowi akt wykonawczy w znaczeniu ścisłym, co w doktrynie rozumie się jako nakaz ściślejszego od pozostałych aktów podustawowych powiązania z treścią ustawy oraz traktowania go jako aktu instrumentalnego względem woli parlamentu. Rozporządzenie pozostaje w stosunku do ustawy w stosunku hierarchicznego podporządkowania, wyznaczonego przez trzy, równoważne elementy: 1) merytoryczny i funkcjonalny związek z ustawą; 2) przestrzeganie celu ustawy przez rozporządzenie; 3) konkretyzację norm

⁶ Podkreśl. własne opiniującego.

ustawowych przez rozporządzenie. Zakazane jest wydawanie rozporządzeń sprzecznych z ustawą⁷. Rozporządzenie wydane na podstawie art. 13 ust. 3 u.s.o. nie może zatem być postrzegane w oderwaniu od treści art. 13 ust. 2-3 u.s.o., lecz powinno być przedłużeniem tych uregulowań, które powinny zostać poddane analizie w pierwszej kolejności. Wykładnia rozporządzenia powinna respektować zasady ustanowione przez ustawę, a nie odwrotnie. Wykładnia przepisów ustawy i rozporządzenia opiera się na regułach egzegezy, uwzględniających charakter norm prawnych. Prawo jest zjawiskiem językowym – dociera do adresatów w postaci odpowiednio ustanowionych i ogłoszonych przepisów prawnych, przybierających postać sformalizowanego tekstu. Język prawny wyróżnia się pewnymi swoistościami, które odróżniają go od języka naturalnego⁸; do specyficznych jego cech należy przede wszystkim sformułowanie wypowiedzi normatywnej (określającej powinność jakiegoś zachowania się) jako zdania oznajmującego (w sensie gramatycznym)⁹.

W związku z tym nie sposób nie dostrzec, że treść art. 13 ust. 1 u.s.o. – w kontekście zasygnalizowanej wyżej swoistości języka prawnego – wyraża nie tyle stan faktyczny, lecz **obowiązek szkoły (placówki) publicznej polegający na „umożliwianiu” podtrzymywania poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej uczniów**¹⁰ – i to bez względu na to, czy ci deklarują przynależność do mniejszości narodowych. W związku z pozostałą częścią regulacji art. 13 u.s.o. obowiązek ten implikuje nie tylko stwarzanie warunków do tego, aby uczniowie mogli podtrzymywać swoją tożsamość, lecz również ciągłą realizację świadczeń administracyjnych w postaci organizacji odpowiednich zajęć.

Ramy prawne realizacji przez szkołę zajęć umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości językowej zostały ustalone w art. 13 ust. 2 u.s.o. Jak wspomniano, przepis literalnie przewiduje prowadzenie nauki języka mniejszości narodowej w „osobnych grupach, oddziałach lub szkołach” (pkt 1), zaś alternatywnie „w grupach, oddziałach

⁷ B. Skwara, *Rozporządzenie jako akt wykonawczy do ustawy w polskim prawie konstytucyjnym*, Warszawa 2010, s. 156-157.

⁸ T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, *Wstęp do prawoznawstwa*, wyd. 6, Warszawa 2011, s. 66-67.

⁹ Tamże, s. 72-73.

¹⁰ Dla uproszczenia, wymienione w art. 13 ust. 1 u.s.o. kategorie tożsamości uczniów zostaną w dalszym ciągu opinii zredukowane tylko do tożsamości językowej oraz, odpowiednio do tego, do nauki języka mniejszości narodowej.

lub szkołach – z dodatkową nauką języka oraz własnej historii i kultury” (pkt 2) lub „w międzyszkolnych zespołach nauczania” (pkt 3). Zakładając racjonalność prawodawcy, który nie stanowi treści wzajemnie sprzecznych ani zbędnych¹¹, wypada założyć, że chodzi o równouprawnione, a zarazem wzajemnie odrębne, formy realizacji ogólnego obowiązku art. 13 ust. 1 u.s.o. Tak więc, nauczanie języka mniejszości „w osobnej szkole” (pkt 1) lub w szkole z dodatkową nauką takiego języka (pkt 2) odróżnić trzeba od prowadzenia takiej nauki w grupach lub oddziałach. W art. 13 ust. 2 pkt 1 u.s.o. chodzi o naukę prowadzoną w języku mniejszości; jeżeli jest to nauka „w osobnej szkole”, a nie tylko w grupie lub oddziale, oznacza ona, że proces dydaktyczny we wszystkich jednostkach organizacyjnych szkoły jest realizowany w owym języku. Na analogicznej zasadzie, jeżeli w myśl pkt 2 dodatkowa nauka języka odbywa się nie tylko w grupie lub oddziale szkoły, lecz w całej szkole, to prawidłowa jest konkluzja, że dotyczy ona wszystkich oddziałów jako jednostek organizacyjnych tej szkoły. Tak więc, w przypadku gdy nauka rozciąga się na całą szkołę, to nie oznacza ona nauki prowadzonej jedynie w niektórych oddziałach lub grupach jako przedmiot do wyboru, lecz obejmuje wszystkich uczniów.

Artykuł 13 ust. 2 u.s.o. w początkowej jego części zastrzega prowadzenie nauki „na wniosek rodziców”¹², co w kontekście treści przepisu trzeba rozumieć jako **możliwość wyboru nauki języka mniejszości w formie oferowanej przez daną szkołę** (placówkę) publiczną. Nauka języka mniejszości – niezależnie od tego, czy odbywa się w nim nauczanie przedmiotowe, czy też język stanowi dodatkowy przedmiot obok innych nauczanych po polsku – niewątpliwie jest dobrowolna, co pozostaje w oczywistym związku z regulacją praw i wolności podstawowych w Konstytucji RP oraz aktach prawa międzynarodowego, do których zresztą odwołano się w sposób ogólny preambuła ustawy – Prawo oświatowe. Należy tutaj wskazać nie tylko art. 35 ust. 1 Konstytucji, który bezpośrednio zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury, lecz także inne przepisy konstytucyjne, chroniące godność człowieka (art. 30) oraz wolność i autonomię decyzyjną jednostki (art. 31 ust. 1, art. 47); w ten sposób

¹¹ Zob. T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, *Wstęp...*, s. 224 i n.

¹² Odpowiednio, mimo braku wyraźnej wzmianki w przepisie, chodzi o wniosek pełnoletniego ucznia w szkole ponadpodstawowej lub szkole dla dorosłych (uwaga autora opinii).

każdy, nie tylko obywatel polski, ma zagwarantowane prawo do samorozwoju, w tym do kultywowania swojej tożsamości narodowej i etnicznej¹³. Dobrowolność nauki języka jest również wynikiem konstytucyjnej regulacji prawa do nauki (art. 70 ust. 1 Konstytucji).

Prawo osoby fizycznej do posługiwania się językiem, a zatem również do jego nauki, nie może być ograniczane przez ustawodawcę w stosunkach prywatnych¹⁴. W myśl i Konstytucji, i ustawy o systemie oświaty nie jest ono w istocie zależne od tego, czy dana jednostka uważa się ściśle za członka mniejszości narodowej, jak np. mniejszość białoruska. W równym stopniu dotyczy ona osób niebędących w ogóle obywatelami polskimi, a nawet etnicznych Polaków, którzy preferują posługiwanie się innym językiem narodowym niż polszczyzna. Sytuacja mniejszości narodowych jest specyficzna jedynie o tyle, o ile obywatele państwa deklarujący przynależność do nich mogą powoływać się na normy prawa międzynarodowego gwarantujące, że państwo nie będzie ograniczało prawa podmiotowego do podtrzymania tożsamości językowej swoim własnym obywatelom¹⁵. Polska zapewnia to prawo głównie poprzez art. 13 u.s.o., dodatkowo wzmocniony treścią art. 8 pkt 4 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym¹⁶; przyznaje on osobom należącym do mniejszości ogólne prawo do nauki języka mniejszości lub w języku mniejszości. Nie oznacza to, że prawa do nauki danego języka nie mają obywatele państwa, w którym dany język jest używany, lub osoby chętne, aby się go uczyć.

Oczywiście dobrowolność nauki języka mniejszości, która wiąże się z prawem do podtrzymywania tożsamości narodowej i językowej, rzutuje na potrzebę rozstrzygnięcia,

¹³ Tożsamość (samoidentyfikacja) jednostki ma wymiar indywidualny, a nie kolektywny; jest zatem kwestią wyboru każdego zainteresowanego, a nie odgórnego zaliczenia do określonej zbiorowości. Dlatego też art. 13 ust. 1 u.s.o. nie operuje terminem „mniejszość”, lecz mówi jedynie o „podtrzymywaniu poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej”. Nie jest zresztą uzasadnione ograniczanie praw wynikających z art. 13 u.s.o. jedynie do tzw. mniejszości uznanych ustawowo; por. M. Pilich, *Ustawa o systemie oświaty. Komentarz*, wyd. 6, Warszawa 2015, s. 265, 267 (art. 13 nt. 1-2).

¹⁴ Inaczej niż w sferze publicznej, w której charakter języka polskiego jako urzędowego podlega ochronie na mocy art. 27 Konstytucji RP; por. wyrok TK z 13.09.2005 r., K 38/04, OTK-A 2005, nr 8, poz. 92.

¹⁵ Zob. zwłaszcza art. 14 Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych, sporządzonej w Strasburgu dnia 1 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 22, poz. 209).

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 823.

czy osoba deklarująca chęć uczęszczania do szkoły zapewniającej naukę języka staje się objęta obowiązkiem w tym zakresie. Należy raz jeszcze przypomnieć, że taka sytuacja ma miejsce w badanym wypadku ze względu na postanowienia Statutu Szkoły przewidujące, że jej uczniowie są objęci obowiązkowo nauką języka białoruskiego, a wniosek w tym przedmiocie powinien zostać złożony już w toku rekrutacji. Protokół kontroli wyraźnie stawia tezę, że jest to niedopuszczalne z uwagi na naruszenie zasady powszechnej dostępności szkoły publicznej (art. 14 ust. 1 pkt 2 pr. ośw.).

Stanowisko zawarte w protokole nie jest jednak trafne – choć nie akurat dlatego, że rodzice ucznia (lub sam uczeń, jeżeli jest pełnoletni) nie mogliby złożyć rezygnacji z zajęć. Istota problemu polega na tym, że wartości, których wyrazem są art. 13 ust. 1 i 2 u.s.o. oraz art. 14 ust. 1 pkt 2 pr. ośw., nie wykluczają się wzajemnie, zaś prowadzona w całej Szkole – we wszystkich jej oddziałach – nauka języka białoruskiego nie ogranicza jej dostępności dla wszystkich zainteresowanych. Jak wyjaśniono wcześniej, prawo do podtrzymywania tożsamości językowej jest wykonywane poprzez wniosek o objęcie nauką języka mniejszości, m.in. w „osobnej” szkole (pkt 1) lub w szkołach z dodatkową nauką języka (pkt 2). Skoro natomiast rodzice ucznia – lub sam uczeń pełnoletni – decydują się na ubieganie się o przyjęcie do szkoły (a nie tylko do oddziału lub grupy), która prowadzi albo edukację w języku mniejszości, albo naukę tego języka jako dodatkowego, to tym samym dobrowolnie przyjmują zobowiązanie do jej podjęcia i kontynuowania. Podobne zobowiązanie przecież przyjmują ubiegając się o przyjęcie np. do szkoły ponadpodstawowej dwujęzycznej, zaś absurdem byłoby twierdzenie, że przewidzenie w statucie takiej szkoły obowiązkowego nauczania w języku obcym narusza zasadę powszechnej dostępności; takiego twierdzenia nie wysuwa nikt ani w doktrynie, ani w orzecznictwie administracyjnym lub sądowno-administracyjnym.

Innymi słowy, powszechna dostępność szkoły dla społeczności nie ma nic wspólnego z wnioskiem o naukę języka mniejszości, ponieważ warunek uczestnictwa w nauczaniu języka mniejszości nikogo nie dyskryminuje. Jeżeli uczeń, obojętnie czy będący rzeczywiście członkiem mniejszości białoruskiej, złożył wniosek o przyjęcie do szkoły z nauką języka mniejszości, w której nie ma oddziałów bez takiej nauki, to oznacza, że jest zdecydowany w takiej nauce uczestniczyć. Statut Szkoły nie uniemożliwia przyjmowania uczniów, dla których białoruski jest w istocie językiem obcym. Rekrutacja odbywa się na zasadach

uregulowanych w ustawie, bez rozróżnienia według kryterium pochodzenia. Z tego punktu widzenia zarzut dotyczący naruszenia zasady powszechnej dostępności nie może się ostać.

Jeżeli natomiast uczeń przyjęty do szkoły chce z tej nauki zrezygnować, to również może to uczynić, jednakże wówczas powinien zmienić formę realizacji prawa (i ewentualnie również obowiązku) nauki na taką szkołę ponadpodstawową, której celem nie jest podtrzymywanie tożsamości narodowej przez naukę języka, historii i kultury mniejszości narodowej. W świetle ogólnych zasad prawa edukacyjnego wypada bowiem uznać, że szkoła (podstawowa lub ponadpodstawowa) dla mniejszości narodowej stanowi odrębny **rodzaj** (choć nie typ) szkoły, choć niewymieniony wprost w art. 2 pkt 2 lit. a) i b) pr. ośw. Wskazuje na to treść art. 88 ust. 3 pr. ośw., gdzie stanowi się, że nie ustala się obwodów szkołom specjalnym, szkołom integracyjnym, szkołom dwujęzycznym, **szkołom dla mniejszości narodowych** i etnicznych oraz społeczności posługujących się językiem regionalnym, szkołom sportowym, szkołom mistrzostwa sportowego, szkołom artystycznym, szkołom w okręgowych ośrodkach wychowawczych, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz szkołom przy zakładach karnych i aresztach śledczych¹⁷.

Spójny z przedstawionymi wyżej założeniami jest art. 44q ust. 1 pkt 1 u.s.o., który wyraźnie i jednoznacznie **nie przewiduje możliwości ukończenia szkoły dla mniejszości narodowej bez uzyskania pozytywnej końcowej oceny klasyfikacyjnej z języka mniejszości**. W konsekwencji jednoznacznego brzmienia przepisu uczeń, który nie wyraża woli dalszego uczestnictwa w takich zajęciach organizowanych w szkole ponadpodstawowej dla mniejszości narodowej, gdzie nauka języka mniejszości jest przedmiotem dodatkowym, prowadzonym obowiązkowo we wszystkich oddziałach szkoły, nie może zostać klasyfikowany z przedmiotu język mniejszości narodowej (tutaj: język białoruski) i przez to ani nie ukończy szkoły, ani – jeżeli rezygnacja następuje w toku nauki w klasach niższych niż kl. IV – nie uzyska możliwości przejścia na wyższy etap edukacyjny (tj. do kolejnej klasy). Taka osoba oczywiście może ukończyć szkołę

¹⁷ Wprost mowa tutaj jedynie o szkołach podstawowych, gdyż szkołom ponadpodstawowym nie ustala się obwodów; por. art. 88 ust. 2 pr. ośw. (podkreśl. własne).

ponadpodstawową, lecz inną niż szkoła dla mniejszości narodowej, na co zresztą wskazuje treść § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły publicznej, publicznej szkoły artystycznej, szkoły niepublicznej lub niepublicznej szkoły artystycznej o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej, do szkoły publicznej innego typu albo szkoły publicznej tego samego typu¹⁸: uczeń, który nie otrzymał promocji do klasy programowo wyższej z powodu uzyskania negatywnych rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka mniejszości narodowej, a który ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych realizowanych w oddziale szkoły publicznej tego samego typu albo szkoły publicznej innego typu, do której przechodzi, uzyskał pozytywne roczne oceny klasyfikacyjne, może być przyjęty do klasy programowo wyższej odpowiedniego typu szkoły publicznej, **pod warunkiem, że nie będzie kontynuować nauki języka mniejszości** (narodowej lub etnicznej albo języka regionalnego) w tej klasie. Wydaje się oczywiste, że podobną zasadę należy zastosować odpowiednio w przypadku, o którym mowa w § 2 ust. 6 rozporządzenia MEN z 2017 r. Ponieważ przepis ten nie reguluje skutków prawnych złożonego oświadczenia, muszą one być określone poprzez zastosowanie *per analogiam* § 4 rozporządzenia MEN z 2019 r. w ten sposób, że uczeń, który nie będzie posiadał oceny klasyfikacyjnej z języka mniejszości z uwagi na złożone oświadczenie o rezygnacji z jego nauki, powinien przejść do innej szkoły odpowiedniego typu (np. do liceum ogólnokształcącego), w którym będzie mógł realizować proces dydaktyczny z pominięciem tego języka.

Konkludując, należy dojść do wniosku, że oświadczenie o rezygnacji, o którym mowa w § 2 ust. 6 rozporządzenia MEN z 2017 r., z uwagi na specyfikę organizacji Liceum jako szkoły ponadpodstawowej (typ: liceum ogólnokształcące; rodzaj: szkoła dla mniejszości narodowej) może być złożone w każdej chwili, choć z punktu widzenia ucznia (jego rodziców) oznacza *implicite* rezygnację z uczęszczania do tej szkoły i zobowiązuje osobę zainteresowaną kontynuowaniem nauki w szkole ponadpodstawowej, do przejścia do innej szkoły, w której organizacji nie przewiduje się nauki języka mniejszości. Jest to teza uzasadniona zarówno w świetle przepisów prawa powszechnie obowiązującego, jak i norm wewnątrzszkolowych (zwłaszcza Statutu Szkoły).

¹⁸ Dz. U. poz. 1641 z późn. zm.; dalej: „rozporządzenie MEN z 2019 r.”.

3.2. *Formularze wniosku o przyjęcie do Szkoły*

W protokole kontroli doraźnej Podlaskie Kuratorium Oświaty kwestionuje stosowany w Szkole wzór formularza dla kandydatów. Ponieważ podstawą twierdzenia o niezgodności z prawem jest art. 150 pr. ośw., należałoby postawić pytanie o to, czy przepis istotnie nie dopuszcza wprowadzenia do formularza wniosku żadnych innych elementów niż w nim wymienione, jak również, czy obowiązują inne przepisy prawa, które mogłyby stać temu na przeszkodzie.

Zgodnie z art. 150 pr. ośw., wniosek, o którym mowa w art. 149 pr. ośw. – a zatem wniosek o przyjęcie do publicznego przedszkola, oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej, publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, publicznej szkoły, publicznej placówki, na zajęcia w publicznej placówce oświatowo-wychowawczej, na kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych lub kwalifikacyjny kurs zawodowy – zawiera:

- 1) imię, nazwisko, datę urodzenia oraz numer PESEL kandydata, a w przypadku braku numeru PESEL - serię i numer paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 2) imiona i nazwiska rodziców kandydata, a w przypadku kandydata pełnoletniego - imiona rodziców;
- 3) adres miejsca zamieszkania rodziców i kandydata, a w przypadku kandydata pełnoletniego - adres miejsca zamieszkania kandydata;
- 4) adres poczty elektronicznej i numery telefonów rodziców kandydata, a w przypadku kandydata pełnoletniego - adres poczty elektronicznej i numer telefonu kandydata, o ile je posiadają;
- 5) wskazanie kolejności wybranych publicznych przedszkoli, oddziału przedszkolnego w publicznej szkole podstawowej, publicznych innych form wychowania przedszkolnego albo publicznych szkół w porządku od najbardziej do najmniej preferowanych;

- 6) w przypadku wniosku o przyjęcie do publicznych szkół ponadpodstawowych - wskazanie wybranego oddziału albo klasy wstępnej, o której mowa w art. 25 ust. 3 [pr. ośw.], w danej szkole.

Z art. 150 pr. ośw. nie wynika jednoznacznie, czy funkcją tego przepisu jest wyczerpujące określenie zawartości wniosku, czy też wyeksponowanie koniecznego minimum jego treści. Jak łatwo dostrzec, elementy wymienione w pkt 1-4 mają charakter informacji (na temat danych osobowych kandydata niezbędnych w procesie rekrutacji), podczas gdy pkt 5 i 6 odnoszą się do oświadczeń woli rodziców lub pełnoletniego kandydata - ujawniają jego preferencje odnośnie do zaspokajania potrzeb edukacyjnych.

Wydaje się, że nic nie upoważnia do przypisywania art. 150 pr. ośw. funkcji definiującej - i to w sposób enumeratywny - kształt wniosku o przyjęcie do szkoły publicznej takiej jak Liceum. Wypada wskazać, że zasadnicza funkcja art. 150 pr. ośw. polega na ochronie autonomii informacyjnej osób fizycznych będących kandydatami do szkoły oraz stworzeniu odpowiednich gwarancji przestrzegania ich praw wynikających z art. 51 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, w świetle których, po pierwsze, nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby; po drugie natomiast, władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż niezbędne w demokratycznym państwie prawnym¹⁹. Tak więc wniosek ma dostarczyć jedynie danych niezbędnych szkole publicznej²⁰ do tego, aby móc zdecydować o przyjęciu lub nie kandydatów.

Nie oznacza to natomiast, że szkoła nie może - w związku ze szczególnymi celami i zadaniami, które realizuje - rozszerzyć wzoru formularza o inne elementy, wykraczające poza katalog danych i oświadczeń, o których mowa w art. 150 pr. ośw. Do takich oświadczeń należy również wniosek rodziców ucznia (lub samego ucznia, jeżeli jest pełnoletni) o naukę języka mniejszości. Jest on niezbędny z punktu widzenia celu Liceum jako szkoły ponadpodstawowej dla mniejszości narodowej. Nauka języka mniejszości organizowana jest w całej Szkole - we wszystkich jej oddziałach - i stanowi najistotniejszy element jej misji organizacyjnej, wyznaczonej przez obowiązujące ustawy i oparty na nich

¹⁹ Por. M. Pilich [w:] M. Pilich (red.), *Prawo oświatowe. Komentarz*, wyd. 3, Warszawa 2022, s. 839, art. 150 nt. 1.

²⁰ Pomijając dla potrzeb opinii inne jednostki systemu oświaty wymienione w art. 149 pr. ośw.

Statut Liceum. Na marginesie należy zwrócić uwagę, że gdyby prawdą było twierdzenie, że w art. 150 ust. 1 pr. ośw. wyczerpująco i konkretnie wyznacza treść wniosku o przyjęcie kandydata, to zbędny byłby art. 152 pr. ośw., w myśl którego organ prowadzący publiczne przedszkola, oddziały przedszkolne w publicznych szkołach podstawowych, publiczne inne formy wychowania przedszkolnego, publiczne szkoły lub publiczne placówki może określić wzór wniosku lub wzór zgłoszenia, o których mowa w art. 150 i art. 151. Skorzystanie z tej kompetencji jest dla organu prowadzącego (w tym wypadku: Starosty Powiatu Hajnowskiego) fakultatywne, chodzi zatem o wzór wniosku zalecany do użytku w podległych organizacyjnie publicznych jednostkach systemu oświaty²¹. W drodze zarządzenia ustalającego wzór formularza można – jak się wydaje – dodać również elementy, których ustawa nie przewiduje, jednak niezbędne dla sprawniejszej realizacji procesów związanych z rekrutacją. Ponieważ oświadczenie w przedmiocie objęcia nauką języka mniejszości nie poszerza katalogu danych, które i tak są przetwarzane w związku z rekrutacją, dodanie tego elementu nie narusza art. 51 ust. 1 Konstytucji RP.

W związku z dotychczasowymi rozważaniami wypada wyjaśnić trzy dodatkowe kwestie, które nasuwają się w związku z lekturą przepisów rozporządzenia MEN z 2017 r.

Po pierwsze, w § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia wynika, że wniosek – w przypadku Szkoły – powinni złożyć rodzice „ucznia albo pełnoletniego ucznia” – a więc nie rodzice „kandydata”; w oparciu o dyrektywę konsekwencji terminologicznej²² należałoby wówczas dojść do wniosku, że wprowadzenie oświadczenia w formularzu dla kandydatów jest z tym przepisem niezgodne.

Po drugie, w ust. 2 tego samego paragrafu rozporządzenia MEN z 2017 r. wyraźnie przewidziano do złożenia oświadczenia termin do dnia 20 września, przy czym w uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy [przedszkole lub] szkoła dysponuje wolnymi miejscami, dyrektor odpowiednio przedszkola lub szkoły może przyjąć wniosek, o którym mowa w ust. 1, po terminie, o którym mowa w ust. 2 (por. § 2 ust. 3 rozporządzenia

²¹ M. Pilich [w:] M. Pilich (red.), *Prawo...*, s. 842-843 (do art. 152).

²² Chodzi tu o konsekwentne przypisywanie tego samego znaczenia tym samym terminom w tekście prawnym (zakaz wykładni homonimicznej) oraz o nieprzypisywanie tej samej treści odmiennym terminom (zakaz wykładni synonimicznej); szerzej, zob. L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, wyd. 1, Toruń 2006, s. 104.

wbrew literalnemu brzmieniu terminu „powszechna dostępność” – pełnej swobody decydowania o nauczaniu poszczególnych przedmiotów szkolnych, w tym nauki danego języka jako własnego języka mniejszości lub, w przypadku uczniów nieutożsamiających się z daną mniejszością narodową, jej języka jako obcego. Wszak, jak zwrócono uwagę wcześniej, nauczanie języka nie jest kwestią wyboru – w znaczeniu możliwości odrzucenia takiej opcji – w przypadku kandydata do szkoły dwujęzycznej; wybór następuje bowiem już poprzez złożenie wniosku o przyjęcie do szkoły.

Wypada raz jeszcze podkreślić, że szkoła „powszechnie dostępna”, w rozumieniu art. 14 ust. 1 pkt 2 pr. ośw., przyjmuje kandydatów z nieoznaczonego kręgu potencjalnych użytkowników zakładu na podstawie niedyskryminujących reguł. W odniesieniu zatem do osób przyjmowanych do Szkoły, nawet brak odrębnie złożonego wniosku skutkowałby sytuacją, w której należałoby domniemywać objęcie ucznia nauką języka mniejszości z uwagi na rodzaj wybranej szkoły (szkoła dla mniejszości narodowej) typu ponadpodstawowego (liceum ogólnokształcące), zaś złożenie oświadczenia w trybie rozporządzenia MEN z 2017 r. można byłoby postrzegać wręcz jako zbyteczne. Oczywiście Szkoła gromadzi takie oświadczenia w celach porządkowych, mając również na względzie potrzebę wykazania wobec organu sprawującego nadzór pedagogiczny, że są wykonywane przepisy rozporządzenia MEN z 2017 r. Złożenie oświadczenia już w momencie wnioskowania o przyjęcie rozumie się jako dobrowolne. Natomiast jednoznaczna odmowa zgody na objęcie nauką języka mniejszości musiałaby *implicite* być rozumiana jako rezygnacja z przyjęcia lub z nauki w Liceum, którego uczeń – z uwagi na skutki art. 44q ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 13 ust. 2 u.s.o. – w istocie nie mógłby ukończyć.

Poza tym nic w przepisach prawa nie stanowi istotnej przeszkody do złożenia wniosku w dowolnym czasie przed upływem terminu końcowego, wyznaczonego przez § 2 ust. 2 rozporządzenia MEN z 2017 r. Jeżeli wniosek zostanie złożony przez kandydata (pełnoletniego) lub jego rodziców (jeżeli jest niepełnoletni) przed przyjęciem do szkoły, to przecież i tak będzie on dopiero skuteczny prawnie pod warunkiem zawieszającym – że przyjęcie nastąpi.

Tak więc ostatecznie należy dojść do wniosku, że zarzut naruszenia rozporządzenia MEN z 2017 r., w zakresie wniosku o objęcie nauką języka białoruskiego, nie został należycie wykazany w protokole kontroli.

3.3. *Udział uczniów niebędących obywatelami polskimi w nauce języka mniejszości*

W dalszym ciągu w tym samym protokole podniesiono zarzut naruszenia przepisów rozporządzenia MEN z 2017 r. polegający na tym, że również osoby niebędące obywatelami polskimi – a mające odpowiednio obywatelstwo Białorusi lub Ukrainy – są objęte nauką języka białoruskiego jako języka mniejszości. Tymczasem w myśl § 13 rozporządzenia MEN z 2017 r., sposób organizacji nauki języka i kultury kraju pochodzenia dla uczniów niebędących obywatelami polskimi określają przepisy wydane na podstawie art. 165 ust. 16 pr. ośw.²⁵, a więc inne niż adresowane do osób należących do mniejszości narodowej w myśl obowiązujących w Polsce przepisów prawa.

Problem stosowania rozporządzenia MEN z 2017 r. w aktualnie analizowanym zakresie wiąże się nie tylko z treścią cytowanego wyżej § 13, lecz również z faktem, że obywatele ukraińscy – nawet gdyby byli etnicznymi Białorusinami – nie pochodzą z Białorusi. Co za tym idzie, literalnie nie są oni adresatami ani art. 13 ust. 1-2 u.s.o., ani art. 165 ust. 15 pr. ośw. oraz przepisów wykonawczych wydanych odpowiednio na podstawie art. 13 ust. 3 u.s.o. lub art. 165 ust. 16 pkt 3 pr. ośw. Znajdują się oni w swoistym „szarym polu” regulacji prawnej; język białoruski jest dla nich formalnie językiem obcym, a nie językiem mniejszości lub językiem państwa pochodzenia.

Polegając na przepisach rozporządzenia, zajęcia z języka białoruskiego (pomijając inne, które są prowadzone w ramach podtrzymywania tożsamości narodowej mniejszości białoruskiej w Liceum) musiałyby być prowadzone według różnych standardów prawnych:

- 1) dla uczniów będących obywatelami polskimi – według przepisów rozporządzenia MEN z 2017 r.;

²⁵ Odesłanie to nie jest precyzyjne, ponieważ art. 165 ust. 16 pr. ośw. obejmuje aż cztery upoważnienia do wydania rozporządzenia, a ponadto pomija ono art. 165 ust. 15 pr. ośw., uzupełniany przez rozporządzenie wydawane na podstawie art. 165 ust. 16 pkt 3 pr. ośw.; zob. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1283 z późn. zm.).

- 2) dla uczniów będących obywatelami białoruskimi (dla których Białoruś jest państwem ich pochodzenia) – według przepisów rozporządzenia MEN w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi²⁶;
- 3) dla uczniów będących obywatelami ukraińskimi – według przepisów ogólnych regulujących naukę języka obcego.

Wydaje się jednak, że w danych okolicznościach omawiany problem mógłby zostać rozwiązany systemowo – poprzez zastosowanie przepisów regulujących wymiar godzin zajęć nauki języka mniejszości, przewidzianych w załączniku nr 3 do rozporządzenia MEN z 2017 r., do wszystkich uczniów, nie wyłączając uczniów niebędących obywatelami polskimi, bez względu na ich obywatelstwo.

Uzasadnieniem dla powyższego stanowiska jest, z jednej strony, organizacja działalności szkoły dla mniejszości narodowej, z drugiej natomiast strony – zakaz dyskryminacji. Szkoła oferuje określony zestaw zajęć, który obejmuje dodatkowe nauczanie języka białoruskiego we wszystkich oddziałach. Uczniowie Liceum nie muszą być wyłącznie obywatelami polskimi – wprowadzenie takiego ograniczenia byłoby sprzeczne z prawem do równego traktowania (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP) oraz z już omówioną zasadą powszechnej dostępności szkoły publicznej (art. 14 ust. 1 pkt 2 pr. ośw.). W myśl art. 32 ust. 2 Konstytucji RP, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Jak wskazuje się w piśmiennictwie, „zakaz dyskryminacji stanowi podstawową konsekwencję zasady równości, bo oznacza zakaz wprowadzania różnicowań o nieuzasadnionym, więc arbitralnym charakterze. Ma on charakter uniwersalny, zarówno pod względem podmiotowym (bo określenie »nikt«, użyte w art. 32 ust. 2, odnosi się do każdego, kto może być podmiotem – wszystkich lub niektórych – wolności i praw, jak i przedmiotowym”²⁷.

Wprowadzenie różnicowania standardów byłoby godziłoby nie tylko w interesy Szkoły jako jednostki organizacyjnej, zmuszając do dokonywania trudnych nawet do przewidzenia zmian w szkolnym planie nauczania, lecz co więcej, byłoby sprzeczne

²⁶ Zob. przyp. 25.

²⁷ L. Garlicki, M. Zubik [w:] L. Garlicki, M. Zubik (red.), *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. II, wyd. 2, Warszawa 2016, art. 32 nt. 26.

z interesami samych uczniów, wprowadzając nieuzasadnione i arbitralne różnicowanie ich sytuacji prawnej w oparciu o dowolne kryterium obywatelstwa i pochodzenia. Tymczasem dla zamieszkałych w Polsce uczniów narodowości białoruskiej, choć niebędących obywatelami polskimi, nauka języka białoruskiego, choć nie jest on w ich wypadku „językiem mniejszości”, jest naturalną potrzebą. Z kolei dla zamieszkałych w Polsce uczniów narodowości ukraińskiej, którzy w świadomy sposób zdecydowali się na uczęszczanie do Liceum i tym samym wybrali naukę białoruskiego, edukacja w tym języku – gramatycznie i leksykalnie bardzo zbliżonym do ukraińskiego – istotnie ułatwia funkcjonowanie w polskim otoczeniu społecznym i zwiększa szanse na sukces procesu adaptacji. Ubiegając się o przyjęcie do liceum z nauką języka białoruskiego, wszyscy ci uczniowie w sposób dorozumiany deklarują wolę nauki języka białoruskiego. Rozróżnianie sytuacji prawnej tych trzech grup uczniów – jedynie ze względu na formalnie rozumianą przynależność państwową – nie ma zatem żadnego głębszego uzasadnienia aksjologicznego. Nie może go zastąpić powoływanie się ani na przynależność państwową uczniów, ani na rozróżnienie sytuacji prawnej potencjalnych uczestników nauki języka w normach rangi podstawowej, tj. w rozporządzeniu MEN z 2017 r.

Nawet jednak w razie przyjęcia tezy, że brak jest podstawy do objęcia osób innych niż obywatele polscy nauką języka białoruskiego jako języka mniejszości, takie osoby nie muszą wcale być wyłączone z tych zajęć. Szkoła mogłaby bowiem zapewnić im możliwość uczestnictwa w tych samych zajęciach jako organizowanych w ramach kompetencji przewidzianej w art. 109 pr. ośw. Przepis ten nie narzuca szkole publicznej ograniczeń w działalności edukacyjnej; szkoła może (oczywiście w ramach środków zabezpieczonych przez organ prowadzący w planie finansowym oraz w zatwierdzonym arkuszu organizacji) prowadzić nie tylko obowiązkowe zajęcia edukacyjne, lecz również zajęcia dodatkowe z języka obcego nowożytnego innego niż język obcy nowożytny nauczany w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych (art. 109 ust. 1 pkt 2 lit. a pr. ośw.), a nawet – bliżej nie określone przez ustawodawcę – „inne niż wymienione w ust. 1 i 2 zajęcia edukacyjne” (art. 109 ust. 4 pr. ośw.).

Zważywszy że wspomniany artykuł Prawa oświatowego nie ma charakteru wyczerpującego – na samym początku ust. 1 mowa bowiem o „podstawowych formach działalności dydaktyczno-wychowawczej” – pozostawia on Szkole szerokie pole manewru

jeśli chodzi o organizację zajęć z języka białoruskiego. Tym samym uczniowie niebędący obywatelami polskimi i tak mogliby uczestniczyć w tych samych, co osoby zaliczane do mniejszości narodowej, zajęciach z języka, historii i kultury białoruskiej, choć oczywiście inne musiałyby być zasady zaliczania tych zajęć i skutki klasyfikowania (realizacja zajęć nie wpływałaby na promocję do klasy programowo wyższej ani na ukończenie Szkoły).

Niemniej jednak, abstrahując od tej możliwości, należy opowiedzieć się zdecydowanie za tym samym trybem udziału wszystkich uczniów w nauce języka białoruskiego, z uwagi na status Liceum jako szkoły ponadpodstawowej z nauką języka mniejszości narodowej.

3.4. *Zobowiązanie Dyrektora Szkoły do potwierdzania informacji na temat zasad nauki języka mniejszości*

Z przepisów rozporządzenia MEN z 2017 r. nie wynika żaden obowiązek po stronie dyrektora szkoły w zakresie potwierdzenia przekazania rodzicom uczniów (pełnoletnim uczniom) informacji wskazanych w § 6 tegoż aktu normatywnego. Co więcej, przekazanie tych informacji nie jest nawet w żaden sposób sformalizowane, tj. nie ma obowiązku przekazania ich rodzicom, którzy złożyli wniosek w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia MEN z 2017 r., w formie pisemnej. Rodzice mogą zostać poinformowani ustnie, a nawet przez odesłanie ich do klauzul dostępnych na stronie www, w ulotce informacyjnej lub na tablicy przeznaczonej do publikacji ogłoszeń szkolnych. Gdyby ustawodawca chciał nałożyć taki obowiązek, to przewidziałby go w uregulowaniach ustawowych art. 13 u.s.o.

Tym samym nie ma – w ocenie opiniującego – żadnych podstaw do tego, aby wymagać od dyrektora szkoły „niepodważalnego” potwierdzenia, że odpowiednie informacje zostały składającym wniosek przekazane.

3.5. *Problem obowiązku zmiany Statutu Szkoły*

Protokół kontroli zawiera zalecenie przygotowania przez Dyrektora Szkoły zmian w Statucie, które polegałyby na zmianie § 6 ust. 1, przewidującego objęcie wszystkich uczniów nauką języka białoruskiego jako języka ojczystego mniejszości białoruskiej. Stanowisko wskazujące na konieczność zmiany tego postanowienia opiera się, jak wskazano wyżej, na niewłaściwym założeniu, iż podważa ono zasadę ogólnej dostępności szkoły publicznej, o jakiej mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 pr. ośw., oraz zasadę dobrowolności

nauki języka wywiedzioną z art. 13 ust. 2 u.s.o. Wnioski te nie wydają się jednak przekonujące, o czym była wcześniej mowa.

W tym miejscu pozostaje jeszcze do rozważenia możliwość nałożenia na Dyrektora Szkoły wymagania opracowania zmian w Statucie. Nie może on zostać nałożony na ten organ szkolny poprzez instytucję zaleceń wynikających z przeprowadzonych czynności (art. 55 ust. 4 pr. ośw.). Zgodnie z art. 55 ust. 1 pr. ośw., nadzór pedagogiczny polega na:

- 1) obserwowaniu, analizowaniu i ocenianiu przebiegu procesów kształcenia i wychowania oraz efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
- 2) ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek;
- 3) udzielaniu pomocy szkołom i placówkom, a także nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;
- 4) inspirowaniu nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów.

W zakresie wymienionym w ust. 1 pkt 1 i 2 nadzorowi podlega w szczególności przestrzeganie statutu szkoły lub placówki (art. 55 ust. 4 pkt 2 pr. ośw.).

Pierwszy statut szkoły lub placówki publicznej jest nadawany przez organ prowadzący (art. 88 ust. 7 pr. ośw.), zaś dalsze zmiany lub nowe brzmienie statutu są projektowane przez radę pedagogiczną (art. 72 ust. 1 pr. ośw.) i zgodnie z art. 80 ust. 2 pkt 1 pr. ośw. stanowione przez radę szkoły (placówki), zaś w szkołach lub placówkach, w których rada szkoły lub placówki nie została powołana, jej zadania wykonuje rada pedagogiczna (art. 82 ust. 2 pr. ośw.). W konsekwencji w już działającej szkole publicznej, gdzie rada szkoły nie została powołana, zarówno projekt, jak i uchwała w przedmiocie przyjęcia nowego (kolejnego) statutu lub jego nowelizacji (zmiany brzmienia poszczególnych postanowień bez zmiany całości aktu) należą do kompetencji stanowiących rady pedagogicznej.

Odnosząc powyższe uwagi do zaleceń wynikających z treści protokołu należy dojść do wniosku, że są one niewykonalne oraz stanowią przekroczenie kompetencji osób upoważnionych do przeprowadzenia czynności z zakresu nadzoru pedagogicznego nad Szkołą. Dyrektor nie jest bowiem organem upoważnionym do zaprojektowania zmiany, lecz zobowiązany do jego wykonywania. Może poddać pod dyskusję propozycję zmiany Statutu, jednak o tym, czy i jakie zmiany wprowadzić, decyduje i tak kolegialnie Rada Pedagogiczna, która w danych okolicznościach sprawy zarówno projektuje, jak i przyjmuje wszelkie zmiany.

Poza tym zgodnie z prawem powszechnie obowiązującym, legalność statutu szkoły lub placówki publicznej jest badana w zupełnie innym trybie niż zalecenia wydawane na podstawie art. 55 pr. ośw. Zgodnie z art. 114 pr. ośw., kurator oświaty, a w przypadku szkół i placówek artystycznych – dyrektor specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1, może uchylić statut publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub placówki albo niektóre jego postanowienia, jeżeli są sprzeczne z prawem. Organowi, który nadał lub uchwalił statut, od decyzji kuratora oświaty, a w przypadku szkół i placówek artystycznych – dyrektora specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1, przysługuje odwołanie odpowiednio do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania albo ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Warto odnotować, że organ sprawujący nadzór pedagogiczny nigdy wcześniej nie podawał w wątpliwość postanowień Statutu Liceum.

Właściwym trybem kontroli legalności Statutu Liceum powinno być zatem postępowanie administracyjne wszczęte przez Podlaskiego Kuratora Oświaty z urzędu na podstawie art. 114 pr. ośw., które ewentualnie zakończy się wydaniem decyzji uchylającej postanowienia Statutu uznane za niezgodne z prawem. Od takiej decyzji przysługuje odwołanie organowi, który nadał lub uchwalił Statut. W okolicznościach sprawy strona, której przysługuje odwołanie, będzie zatem Rada Pedagogiczna Szkoły²⁸.

Statut nie uchylony w tym trybie obowiązuje i powinien być wykonywany przez Dyrektora Szkoły.

²⁸ Zob. zwłaszcza wyrok NSA z 23.03.2004 r., OSK 33/04, LEX nr 837523; postanowienie WSA w Bydgoszczy z 13.07.2022 r., II SA/Bd 357/22, LEX nr 3390741.

Niezależnie od tego, co dotychczas wskazano, nowelizacja § 6 ust. 1 Statutu, tak aby nie zakładał on objęcia nauką języka białoruskiego jako języka mniejszości wszystkich uczniów, wydaje się również sprzeczna z normami prawa materialnego. Szkoła ponadpodstawowa - czteroletnie liceum ogólnokształcące dla mniejszości narodowej jest bowiem zorganizowana w sposób zakładający powszechność nauki języka tej mniejszości; taki jest rezultat zastosowania art. 13 ust. 2 pkt 1 i 2 u.s.o. Dobrowolność nauki wynika z faktu, że jak już wyjaśniono, nikt nie narzuca kandydatom ubiegania się o przyjęcie do II Liceum Ogólnokształcącego z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego, tak samo jak np. nie nakazuje składania wniosku o przyjęcie do liceów dwujęzycznych czy też liceów sportowych, w których do uczniów adresuje się dodatkowe wymagania programowe. Uczeń, który nie chce się uczyć języka białoruskiego, może uzyskać wykształcenie średnie poprzez ukończenie innej szkoły ponadpodstawowej, gdzie taka nauka uczniów nie obejmuje.

4. Wnioski końcowe

Przeprowadzone wyżej rozważania prowadzą do następujących konkluzji:

- I. Oświadczenie o rezygnacji z nauki języka mniejszości narodowej, o którym mowa w § 2 ust. 6 rozporządzenia MEN z 2017 r., z uwagi na specyfikę organizacji II Liceum Ogólnokształcącego z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego jako liceum ogólnokształcącego dla mniejszości narodowej, oznacza *implicite* rezygnację z uczęszczania do tej szkoły i zobowiązuje ucznia, który chciałby kontynuować naukę w szkole ponadpodstawowej, do przejścia do innej szkoły, w której organizacji nie przewiduje się nauki języka mniejszości.
- II. Przepis § 2 rozporządzenia, o którym mowa w pkt 1, nie reguluje w sposób wyłączny sytuacji kandydatów do szkoły ponadpodstawowej dla mniejszości narodowej, w której nauka języka lub w języku mniejszości jest prowadzona w całej szkole, tzn. we wszystkich oddziałach oraz dla ogółu uczniów. Ubieganie się o przyjęcie do szkoły zakłada zamiar nauki języka białoruskiego. Złożenie oświadczenia w trybie rozporządzenia MEN z 2017 r. można postrzegać wręcz jako zbyteczne, bowiem odmowa zgody na objęcie nauką języka mniejszości musiałaby być rozumiana jako cofnięcie wniosku o przyjęcie do Liceum – podobnie jak rezygnacja z nauki języka w jej trakcie zakłada wyrażenie woli zaprzestania nauki w Szkole.
- III. Rozróżnienie sytuacji prawnej uczniów będących obywatelami polskimi od tych, którzy nie posiadają obywatelstwa polskiego i pochodzą z Białorusi albo są obywatelami państwa trzeciego (np. Ukrainy), godzi w konstytucyjny zakaz dyskryminacji (art. 32 ust. 2 Konstytucji RP). Objęcie nauką języka białoruskiego oraz kultury i historii wszystkich uczniów byłoby możliwe nawet w ramach kompetencji szkoły do organizowania form działalności dydaktyczno-wychowawczej określonych w art. 109 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 pr. ośw.
- IV. Z przepisów rozporządzenia MEN z 2017 r. nie wynika żaden obowiązek po stronie dyrektora szkoły w zakresie potwierdzenia przekazania rodzicom uczniów (pełnoletnim uczniom) informacji wskazanych w § 6 tegoż aktu normatywnego. Przekazanie tych informacji nie jest nawet w żaden sposób

sformalizowane. Nie ma zatem podstaw do wymagania od dyrektora szkoły potwierdzenia przekazania takich informacji.

- V. Legalność (zgodność z prawem) statutu szkoły lub placówki publicznej powinna być badana w postępowaniu administracyjnym na podstawie art. 114 pr. ośw. Kurator oświaty, a w przypadku szkół i placówek artystycznych – dyrektor specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1, może w drodze decyzji uchylić statut publicznego przedszkola, publicznej szkoły lub placówki albo niektóre jego postanowienia, jeżeli są sprzeczne z prawem. Niewłaściwa jest do tego droga zaleceń wydanych na podstawie art. 55 ust. 4 pr. ośw. Dyrektor Szkoły nie może uchylić się od wykonywania obowiązujących go norm statutowych.

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, flowing letters, is written over a horizontal line.

UMOWA o dzieło Nr UM/11/2023

Zawarta w dniu 6 lutego 2023 r.,
pomiędzy **Powiatem Hajnowskim**, 17-200 Hajnówka, ul. A. Zina 1,
reprezentowanym przez Zarząd Powiatu Hajnowskiego:

1. Andrzeja Skiepmo – Starostę Hajnowskiego
 2. Joannę Kojło - Wicestarostę
- zwanym w dalszej treści umowy „Zamawiającym”,

a

Dr hab. Mateuszem Pilich

Pesel: [REDACTED]

Zamieszkałym [REDACTED]

zwanym dalej „Wykonawcą”,

zwanych dalej "Stronami",

o następującej treści:

§ 1

1. Zamawiający zamawia, a Wykonawca zobowiązuje się wykonać następujące dzieło:
opracowanie opinii prawnej na temat organizacji nauczania języka mniejszości narodowej w II Liceum Ogólnokształcącym z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce oraz możliwości rezygnacji przez ucznia II Liceum Ogólnokształcącego z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce z uczęszczania na lekcje języka mniejszości narodowej oraz związanych z tym skutków prawnych.
2. Wykonawca oświadcza, iż posiada odpowiednią wiedzę i doświadczenie pozwalające mu na profesjonalne i należyte opracowanie zamawianej opinii.
3. Wykonawca zobowiązuje się wykonać przedmiot zamówienia osobiście, zgodnie z posiadaną wiedzą, stanem faktycznym sprawy i postanowieniami niniejszej umowy.
4. Wykonawca nie może powierzyć wykonania dzieła osobom trzecim bez pisemnej zgody Zamawiającego pod rygorem nieważności.

§ 2

Wykonawca zobowiązuje się wykonać i dostarczyć Zamawiającemu dzieło, o którym mowa w § 1 w terminie od dnia podpisania umowy do dnia 14.02.2023 r.

§ 3

1. Wykonawca oświadcza, że dzieło opisane w § 1 stanowić będzie jego wyłączną własność, nie będzie obciążone żadnymi roszczeniami i prawami osób trzecich.
2. Wykonawca zobowiązuje się dokonać wszelkich działań, niezbędnych do zwolnienia Zamawiającego od odpowiedzialności z tytułu jakichkolwiek roszczeń osób trzecich w stosunku do przedmiotu niniejszej umowy.
3. Dzieło opisane w § 1 ust. 1, zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 2022 r., poz. 2509) jest przedmiotem praw autorskich, a koszty uzyskania przychodu wynoszą 50%.

§ 4

1. Zamawiający zobowiązuje się zapłacić Wykonawcy wynagrodzenie w wysokości 3 000,00 zł brutto (słownie: trzy tysiące).

Zamawiający ma prawo kontroli sposobu wykonania dzieła i realizacji zapisów umowy oraz przetwarzania danych osobowych, do których Wykonawca uzyska dostęp.

§ 9

1. Wszelkie dane osobowe udostępnione przez Wykonawcę będą przetwarzane wyłącznie w celu realizacji umowy i zgodnie z zasadami ogólnego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 27 kwietnia 2016 r.. Wykonawca ma prawo dostępu do treści swoich danych osobowych oraz ich poprawiania. Podanie danych jest dobrowolne, jednak niezbędne w celu realizacji umowy.

2. Integralną część umowy stanowi klauzula informacyjna RODO – zał. nr 1 do umowy.

§ 10

Zmiana postanowień zawartej umowy może nastąpić za zgodą obu stron wyrażoną na piśmie pod rygorem nieważności.

§ 11

W sprawach nieuregulowanych postanowieniami niniejszej umowy mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego.

§ 12

1. Ewentualne spory, które mogą wynikać przy realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane w pierwszej kolejności na drodze polubownej.

2. Do rozstrzygania sporów nierozstrzygniętych na drodze polubownej właściwym sądem jest sąd powszechny właściwy dla siedziby Zamawiającego.

§ 13

Umowa została sporządzona w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, po 1 dla każdej ze stron.

WYKONAWCA:

ZAMAWIAJĄCY:

WICESTAROSTA STAROSTA
Joanna Kofle Andrzej Sklepko

Powiat Hajnowski
ul. Aleksego Zina 1
17-200 Hajnówka,
NIP: 6030017563

SKARBNIK
mgr Aniela Majewska

KLAUZULA INFORMACYJNA

Zgodnie z art. 13 ogólnego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016r. informuję, iż:

1. Administratorem Pana/Pani danych osobowych jest Powiat Hajnowski reprezentowany przez Starostę Hajnowskiego z siedzibą w Hajnówce (17-200), ul. A. Zina 1, tel. 85 682 27 18, fax. 85 682 42 20, email: starostwo@powiat.hajnowka.pl. Jednostką obsługującą pracę Starosty Hajnowskiego jest Starostwo Powiatowe w Hajnówce w zakresie zadań określonych w Regulaminie Organizacyjnym Starostwa.
2. Z Inspektorem Ochrony Danych w Starostwie Powiatowym w Hajnówce można skontaktować się pod adresem email: iod@powiat.hajnowka.pl.
3. Pana/Pani dane osobowe będą przetwarzane w celu zawarcia i realizacji umowy cywilnoprawnej na podstawie art. 6 ust. 1 lit. b, c, RODO – zgodnie z zasadą swobody umów obie strony umowy są równe i wspólnie określają zakres danych, zgodny z zasadą celowości oraz zasadą minimalizacji danych oraz w celu realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym prawa pracy.
4. Odbiorcami Pana/Pani danych osobowych są upoważnieni pracownicy Starostwa Powiatowego w Hajnówce oraz podmioty upoważnione na podstawie przepisów prawa, w tym podmioty przetwarzające.
5. Dane osobowe będą przechowywane stosownie do kryteriów określonych w Instrukcji kancelaryjnej, w Jednolitym rzeczowym wykazie akt organów powiatu oraz urzędów obsługujących te organy oraz w Instrukcji archiwalnej. Wymienione regulatory stanowią załączniki do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U. z 2011r. Nr 14, poz. 67 z późn. zm.).
6. Ma Pan/Pani prawo do żądania dostępu do swoich danych osobowych oraz prawo do ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych oraz cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych.
7. Ma Pan/Pani prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pan/Pani, że przetwarzanie Pana/Pani danych narusza przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016r.
8. Podstawą prawną przetwarzania Pani/Pana danych jest:
 - niezbędność do wykonania umowy lub do podjęcia działań na Pani/Pana żądanie przed zawarciem umowy (art. 6 ust. 1 lit. b RODO),
 - konieczność wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust. 1 lit. c RODO),
 - niezbędność do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora (art. 6 ust. 1 lit. f RODO).
9. Pana/Pani dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji oraz nie będą profilowane.
10. Pana/Pani dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego / organizacji międzynarodowej.

Zapoznałem/am się z treścią klauzuli informacyjnej, w tym z informacją o celach i sposobach przetwarzania moich danych osobowych oraz o prawach, jakie mi przysługują w związku z przetwarzaniem danych osobowych.

20.03.2023

(data i czytelny podpis)

1000 1000

Wystawca rachunku:

Mateusz Pilich

Nabywca: Powiat Hajnowski ul. A. Zina 1 17-200 Hajnówka NIP: 6030017563	Odbiorca: Starostwo Powiatowe w Hajnówce ul. A. Zina 1 17-200 Hajnówka NIP: 5431825742
--	---

RACHUNEK
ZA WYKONANIE UMOWY O DZIEŁO NR UM/11/2023
z dnia 6 lutego 2023 r.

Tytułem	Kwota
Za przygotowanie opinii prawnej wg umowy	3 000,00 zł
Koszty uzyskania przychodu 20%	600,00 zł
Podstawa obliczenia podatku (w zaokrągleniu do pełnych złotych)	2 400,00 zł
Zaliczka na podatek dochodowy 12% (w zaokrągleniu do pełnych złotych)	288,00 zł
Do wypłaty netto	2 712,00 zł

słownie: dwa tysiące siedemset dwanaście złotych 00/100
przelewem na rachunek bankowy nr **02 1140 2017 0000 4102 0564 7518**

Imiona: Mateusz [REDAKTOWANO] Nazwisko: [REDAKTOWANO] PESEL: [REDAKTOWANO] 4
Imiona rodziców: [REDAKTOWANO] Nazwisko panięńskie matki: [REDAKTOWANO]
Data ur.: [REDAKTOWANO] Miejsce ur.: [REDAKTOWANO]
Urząd skarbowy: [REDAKTOWANO] Adres US: ul. [REDAKTOWANO]

Przyjmujący zamówienie:

[REDAKTOWANO]
(Mateusz Pilich)

Hajnówka, 14.02.2022 r.

(Wypełnia Zamawiający)

Sprawdzono pod względem
merytorycznym:

Sprawdzono pod względem
formalno-rachunkowym:

Zatwierdzono do wypłaty:

.....

.....

.....

